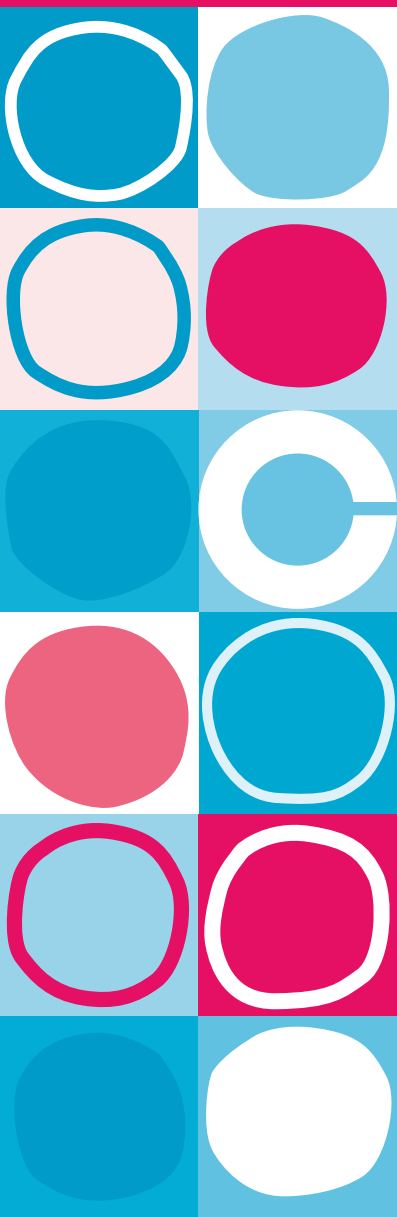

Učni načrt

GIMNAZIJA

EKONOMIJA

Učni načrt

GIMNAZIJA

EKONOMIJA

Ekonomska, splošna gimnazija

**EKONOMSKA GIMNAZIJA:
OBVEZNI PREDMET IN MATURA (385 UR)**

**SPLOŠNA GIMNAZIJA:
IZBIRNI PREDMET IN MATURA (280 UR)**

Učni načrt

EKONOMIJA

Gimnazija; Ekonomska, splošna gimnazija

Ekonomska gimnazija: obvezni predmet in matura (385 ur)

Splošna gimnazija: izbirni predmet in matura (280 ur)

Predmetna komisija:

Ana Golob, Zavod RS za šolstvo Ljubljana, predsednica

dr. **Miroslav Glas**, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, član

dr. **Mira Rihtarič**, Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, članica

Irena Babič Vrečar, Ekonomska šola Ljubljana, članica

Zvezdana Lamovšek Golob, Gimnazija in ekonomska šola Trbovlje, članica

Karmen Kranjec, Srednja ekonomska šola Celje, članica

Mirjam Bizjak, Ekonomska šola Kranj, članica

Pri posodabljanju učnega načrta je Predmetna komisija za spremljanje in posodabljanje učnega načrta za ekonomijo izhajala iz učnega načrta za ekonomijo iz leta 1998. Hkrati je upoštevala mnenja in nasvete učiteljev, svetovalcev in drugih strokovnjakov ter že objavljena dela slovenskih in tujih avtorjev, povezana s poukom ekonomije.

Recenzenta:

dr. **Davorin Kračun**, Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta

Alenka Grmovšek, Srednja ekonomska šola Maribor

Izdala: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Milan Zver**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredili: **Katja Križnik** in **Nataša Purkat**

Jezikovni pregled: **Nataša Purkat**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.214.1:33

UČNI načrt. Ekonomija [Elektronski vir] : gimnazija : ekonomska, splošna gimnazija : ekonomska gimnazija : obvezni predmet in matura (385 ur), splošna gimnazija: izbirni predmet in matura (280 ur) / predmetna komisija Ana Golob ... [et al.]. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2008

Način dostopa (URL): http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/programi/2008/Gimnazije/UN_EKONOMIJA_gimn.pdf

ISBN 978-961-234-714-7 (Zavod RS za šolstvo)

1. Golob, Ana, 1946-

239426304

Kazalo

1 OPREDELITEV PREDMETA	5
2 SPLOŠNI CILJI/KOMPETENCE	6
3 CILJI IN VSEBINE	7
4 PRIČAKOVANI DOSEŽKI/REZULTATI	43
5 MEDPREDMETNE POVEZAVE	46
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	47
7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV	48

1 OPREDELITEV PREDMETA

Ekonomija je temeljni strokovni predmet, ki posreduje temeljna splošnoekonomska znanja, pomembna za razumevanje ekonomskih pojmov in procesov v Sloveniji in sodobnem svetu ter razvija najširšo ekonomsko logiko.

Pri predmetu ekonomija želimo dijakom pokazati, da ta ni le abstraktna znanost, ampak pojasnjuje vsakodnevno poslovno življenje ljudi, pomaga jim razumeti njihovo ekonomsko okolje, ki je zelo kompleksno. Tako postane ekonomija praktična znanost, ki ljudem pomaga pri odločitvah (kam naložiti prihranke, razumeti, od česa so odvisni njihovi dohodki, delovanje zakona ponudbe in povpraševanja itd.).

Znanja in vedenja, ki jih dijaki pridobijo pri tem predmetu, omogočajo:

- splošno razumevanje delovanja tržne družbe in lažje vključevanje v to družbo, ne glede na izbiro nadaljnega izobraževanja,
- lažjo izbiro smeri nadaljnega izobraževanja na ekonomsko-poslovnem področju,
- hitrejšo dojetje ekonomske teorije in ekonomskih procesov pri poglobljanju znanj v terciarnem izobraževanju,
- razvijanje kompetenc, veščin in spretnosti, ki dijakom omogočajo učinkovit študij, in poznejšo uporabo znanja v delovnem procesu.

Ekonomija je v programu ekonomske gimnazije štiriletni obvezni predmet, ki dijake pripravlja na maturo. Predmetu je v tem programu namenjenih skupno 385 ur pouka, od tega 280 ur pouka za spoznavanje in razvijanje splošnih znanj in pripravi na maturo ter 105 ur za posebna strokovna znanja, namenjena poglobljenemu razumevanju ekonomske teorije in zadovoljevanju individualnih interesov dijakov in učiteljev. Ta znanja tudi omogočajo večjo primerljivost (prehodnost) s programi strokovnega in poklicnega izobraževanja, ki dijakov ne pripravljajo na maturo. Pripravi na maturo je v četrtem letniku namenjenih najmanj 70 ur pouka.

2 SPLOŠNI CILJI/ KOMPETENCE

Predmet ekonomija posreduje dijakom temeljna ekonomska znanja, pomembna za:

- poznavanje slovenskega in svetovnega gospodarstva,
- razumevanje najpomembnejših ekonomskih pojmov in procesov,
- razumevanje tržnih zakonitosti in njihovega vpliva na dogajanja v sodobni družbi,
- razvijanje zavesti, da je gospodarjenje, varčno ravnanje, nujno na vseh področjih življenja,
- razvijanje zavedanja o pomenu razpoložljivih potencialov narodnega gospodarstva in ustrezno vrednotenje virov (naravni viri, ekologija in proizvedeno bogastvo).

Dijaki pri predmetu ekonomija razvijajo sposobnosti in kompetence:

- logičnega presojanja vzročno-posledičnih soodvisnosti ekonomskih pojavov in zakonitosti,
- kritičnega presojanja ekonomskih odločitev gospodinjstev, podjetij in države v tržnem gospodarstvu,
- analitičnega mišljenja in praktične uporabe pridobljenih ekonomskih znanj pri analiziranju aktualnih ekonomskih problemov,
- samostojnega odločanja in načrtovanja dela oziroma sodelovanja pri načrtovanju,
- iskanja dodatne literature, aktualnih člankov z uporabo knjižničnih informacijskih virov,
- dela v timu, usklajevanja pogledov, argumentiranja in sporazumevanja,
- sporazumevanja v maternem jeziku,
- poznavanja ključnih ekonomskih pojmov v tujih jezikih,
- javnega nastopanja s pripravo predstavitev s sodobnimi avdiovizualnimi pripomočki,
- uporabe matematičnih znanj kot analitičnega orodja, ki pomaga razumeti ekonomske zakone in trende,
- uporabe računalniškega znanja in povezovanje le-tega z ekonomskim znanjem,
- podjetniškega pristopa in samoiniciativnosti,
- razvijajo družbene in državljanske kompetence,
- učenja učenja in zavedanja pomena in nujnosti vseživljenjskega učenja,
- razvijanja kulturne zavesti in izražanja.

3 CILJI IN VSEBINE

Globalni cilji predmeta se medsebojno prepletajo in uresničujejo z operativnimi cilji v celotnem učnem procesu, tako da dijaki postopno spoznavajo ekonomska dogajanja od preprostih do zapletenih v družbeni stvarnosti 21. stoletja. V preglednici so predstavljeni cilji, vsebine, obravnavani pojmi, predlagane možne medpredmetne povezave in predlogi za vključevanje kroskurikularnih tem po posameznih sklopih.

Učni načrt navaja delitev znanj na splošna (SZ) in posebna (PZ). Splošna znanja so opredeljena kot znanja, potrebna za splošno izobrazbo, in so namenjena vsem dijakom/dijakinjam, zato jih mora učitelj/učiteljica obvezno obravnavati. Posebna znanja opredeljujejo dodatna ali poglobljena znanja, ki jih učitelj/učiteljica obravnava glede na zmožnosti in interese dijakov.

V tretjem poglavju Cilji in vsebine so splošna znanja pisana pokončno, posebna znanja pa poševno.

	CILJI	VSEBINE	POJMI	MEDPREDMETNE IN KROSKURIKU- LARNE POVEZAVE
		TEMELJNI EKONOMSKI POJMI IN PROCESI		
A	Dijaki usvojijo temeljne ekonomske pojme, pomembne za razumevanje ekonomskih procesov v družbi. Po posameznem vsebinskem sklopu dijaki:			
A 1	<ul style="list-style-type: none"> spoznajo ekonomski problem z vidika omejenih možnosti zadovoljevanja potreb in ekonomsko dejavnost, ki rešuje ta problem; 	EKONOMSKI PROBLEM		

<p>A 1.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo vsebino temeljnih ekonomskih vprašanj, • <i>znajo predstaviti ekonomska vprašanja s konkretnimi primeri iz okolja, v katerem živijo,</i> • <i>razvijajo sposobnost opazovanja okolja, v katerem živijo,</i> • <i>razvijajo načelo varčnosti in gospodarnosti,</i> • <i>razvijajo sposobnost timskega odločanja in izbiranja;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • temeljna ekonomska vprašanja; 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomska vprašanja; 	
<p>A 1.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo ekonomski problem, • znajo opredeliti pojem potrebe in dobrine, • razlikujejo absolutno in relativno redkost dobrin, • znajo predstaviti absolutno in relativno redkost dobrin s primeri iz realnega okolja, • <i>s primeri iz okolja vrednotijo potrebe,</i> • <i>spoznavajo in sprejemajo drugačne potrebe drugih ljudi,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomski problem in relativna redkost dobrin; 	<ul style="list-style-type: none"> • potrebe in dobrine, • ekonomski problem, • absolutna redkost, • relativna redkost; 	<ul style="list-style-type: none"> • predlog, • timsko poučevanje, • obravnava kompleksnih problemov, • PSI: motivi in potrebe;
<p>A 1.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo pojem ekonomske dejavnosti, • znajo predstaviti tri temeljna vprašanja vsake družbe s preprostimi primeri, • <i>znajo opredeliti tehnični in družbeni vidik reševanja ekonomskih problemov;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomska dejavnost in premagovanje relativne redkosti, • nujnost proizvodne izbire, tehtanje alternativ – transformacijska krivulja; 	<ul style="list-style-type: none"> • gospodarska dejavnost, • tri temeljna vprašanja: kaj, kako in za koga proizvajati, • proizvodni proces; 	<ul style="list-style-type: none"> • SOC: posameznik in družba, družbena struktura;

A 2	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo temeljne ekonomske tokove, ki povezujejo ekonomske subjekte v gospodarstvih; 	<p>GOSPODARSKI KROŽNI TOK</p>		
A 2.1	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo razloge za nastajanje potreb, primerjajo vrste potreb in opišejo proces zadovoljevanja potreb, • znajo s primeri iz realnega okolja pojasniti posamezno vrsto potreb, • <i>znajo opisati razmerja med dobrinami, proizvodi in blagom;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomske potrebe in gospodarska dejavnost; 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomske in neekonomske potrebe, • osebne in skupne potrebe, • primarne in sekundarne potrebe, • dobrine, proizvodi, blago; 	<ul style="list-style-type: none"> • SOC: delo in prosti čas, delitev dela;
A 2.2	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo pojem proizvodnje z opisom dejavnosti proizvodnega podjetja v okolju, • znajo naštetih dejavnike, ki sodelujejo pri določeni dejavnosti, • <i>znajo razčleniti gospodarski proces na posamezne faze;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • proizvodnja in njeni dejavniki; 	<ul style="list-style-type: none"> • proizvodnja, • proizvodni dejavniki, • faze gospodarskega procesa, • proizvodnja, razdelitev, menjava, poraba; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;
A 2.3	<ul style="list-style-type: none"> • znajo opisati temeljne ekonomske osebke – nosilce odločitev v gospodarstvu, • <i>z opazovanjem okolja, v katerem živijo, opišejo denarne in blagovne tokove med gospodinjstvi in podjetji,</i> • <i>znajo opisati mehanizme usklajevanja teh tokov na modelu krožnega toka;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • krožni tok gospodarstva; 	<ul style="list-style-type: none"> • nosilci odločitev (gospodinjstva, podjetja, banke, država), • krožni tok gospodarstva, • usklajevanje tokov – koordinacijski mehanizem, • pomanjkljivosti tržnega meh. – okoljski problemi; 	<ul style="list-style-type: none"> • SOC: družbena struktura, družbene organizacije, družina;

<p>A 2.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • znajo s preprostimi primeri opisati stvarne in denarne tokove med gospodinjstvi in podjetji, • poenostavljeno opredelijo trg produkcijskih dejavnikov in trg potrošnih dobrin in storitev; 	<ul style="list-style-type: none"> • stvarni in denarni tokovi; 	<ul style="list-style-type: none"> • stvarni tokovi, • denarni tokovi, • trg produkcijskih dejavnikov, • trg potrošnih dobrin in storitev; 	
<p>A 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo gospodinjstvo kot temeljno ekonomsko celico, spoznajo potrebe gospodinjstev in porabo kot obliko zadovoljevanja teh potreb; 	<p>GOSPODINJSTVA IN POTROŠNA IZBIRA</p>		
<p>A 3.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo potrebe gospodinjstev, • razvrščajo potrebe gospodinjstev po njihovi intenzivnosti, • s preprostim primerom pojasnijo porabo kot obliko zadovoljevanja potreb, • znajo pojasniti koristnost dobrin pri zadovoljevanju potreb, • znajo pojasniti celotno koristnost, ki jo ima potrošnik pri porabi dobrine, • utemeljujejo zakon padajoče mejne koristnosti ob praktičnem primeru, • <i>tabelarično in grafično ponazorijo celotno in mejno koristnost;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • gospodinjstva, potrebe in poraba; 	<ul style="list-style-type: none"> • gospodinjstvo, • potrebe gospodinjstev, • zadovoljevanje potreb, • koristnost dobrin, • celotna koristnost, • mejna koristnost; 	<ul style="list-style-type: none"> • SOC: družina, • PSI: potrebe;

A 3.2

- *znajo opisati alternativne možnosti porabe gospodinjstva in jih ponazoriti s primerom,*
- *znajo pojasniti, kaj ponazarja premica alternativnih možnosti porabe,*
- *analizirajo vpliv spremembe dohodka gospodinjstev na možnosti porabe,*
- *znajo opisati vpliv spremembe cen dobrin ali spremembe potreb na možnosti porabe,*
- *grafično ponazorijo alternativne možnosti porabe,*
- *znajo z besedami opisati optimalno izbiro nakupa košarice dobrin in oceniti premoženjsko stanje gospodinjstva;*

A 3.3

- predstavijo dejavnike odločanja v gospodinjstvih,
 - znajo pojasniti ekonomske odločitve gospodinjstva,
 - razvrstijo glavne vire dohodkov gospodinjstva,
 - znajo naštet glavne skupine izdatkov;
- IZBIRNO (primerno za aktivne metode poučevanja):*
- *ugotavljajo, zakaj gospodinjstvo načrtuje svoje dohodke in kako,*

- alternativne možnosti porabe in potrošna izbira;

- gospodinjstva in racionalno gospodarjenje s proračunom;

- premica cene,
- premica alternativnih možnosti porabe,
- alternativni strošek,
- dohodek gospodinjstva;

- dohodki gospodinjstva,
- stalni in občasni izdatki,
- premoženje gospodinjstva;

- *premoženje gospodinjstva (sredstva in viri),*

- uporaba procesnih znanj,
- MAT: linearna funkcija;

- PIN,
- KK: Vzgoja za zdravje,
- KK: Vzgoja potrošnika;

- znajo oceniti stalne in občasne izdatke gospodinjstev,
- znajo z namišljenim primerom predstaviti premoženjsko stanje gospodinjstva,
- vodijo namišljeno finančno poslovanje racionalnega gospodinjstva,
- opišejo pomen varčevanja v gospodinjstvih,
- znajo pojasniti pomen finančnih institucij (bank) pri načrtovanju varčevanja in financiranja porabe gospodinjstva; dijaki s proučevanjem primera racionalnega gospodinjstva uporabljajo temeljne ekonomske pojme;

A 4

spoznajo vlogo podjetij pri zadovoljevanju potreb, motive gospodarjenja v podjetjih, merila ocenjevanja njihove uspešnosti, spoznajo omejene pogoje produkcije in alternative proizvodnih izbir v družbi;

A 4.1

- opredelijo pojem podjetja in opišejo sorodne pojme,
- znajo predstaviti preprosto organizacijsko shemo podjetja,

PODJETJA IN PROIZVODNA IZBIRA

- pojem in dejavnosti podjetij;

- finančno poslovanje gospodinjstva (prejemki in izdatki),
- prihranki in posojila,
- naložbe prihrankov;

- podjetje,
- vrste podjetij,
- dejavnosti podjetja,
- cilji dejavnosti podjetja,

- timsko poučevanje ali projektno delo,
- POD,
- KK,
- poklicna orientacija;

<p>A 4.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kritično pojasnjujejo temeljne cilje dejavnosti podjetja, • opišejo vrste gospodarskih dejavnosti; • predstavijo glavne vrste podjetij po njihovi pravno-organizacijski obliki, • razvrstijo podjetja po različnih merilih, • znajo opisati strukturo podjetij po različnih merilih, • poiščejo primere podjetij v lastnem okolju; 	<ul style="list-style-type: none"> • vrste podjetij v sodobnih tržnih gospodarstvih; 	<ul style="list-style-type: none"> • gospodarske dejavnosti; • organizacijske oblike podjetij, • struktura podjetij; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;
<p>A 4.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • znajo opredeliti pojme: proizvodni dejavniki, stroški, prihodek, dobiček in kapital, • pojasnijo temeljno načelo gospodarnosti podjetja, • znajo opisati pojma produktivnost in produktivnost dela, • predstavijo dejavnike, ki vplivajo na produktivnost dela, • znajo izračunati produktivnost dela, ekonomičnost in donosnost na podlagi preprostih podatkov, • <i>ocenjujejo in primerjajo merila gospodarske uspešnosti,</i> • <i>opravijo intervjuje v lastnem okolju o uspešnosti poslovanja podjetij;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • merila uspešnosti poslovanja podjetij; 	<ul style="list-style-type: none"> • produkcijski dejavniki, • stroški, prihodki, dobiček, • kapital, • gospodarnost, • produktivnost dela, • ekonomičnost, • donosnost, • merila gospodarske uspešnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;

A 4.4

- znajo pojasniti probleme proizvodne izbire vsake družbe, kaj proizvajati in kako,
 - opišejo in grafično predstavijo lestvico alternativnih možnosti proizvodnje,
 - pojasnijo obliko krivulje alternativnih možnosti proizvodnje,
 - znajo pojasniti oportunitetne stroške pri proizvodni izbiri,
 - *opišejo in grafično prikažejo premike transformacijske krivulje;*
- IZBIRNO:*
- *razložijo in primerjajo vplive različnih sprememb v družbi na spremembe možnih proizvodnih izbir,*
 - *znajo pojasniti razlike v proizvodni izbiri med bogato in revno državo,*
 - *znajo primerjati proizvodne izbire dveh držav,*
 - *opišejo problematiko proizvodne izbire v Sloveniji;*
- proizvodna izbira v družbi,
 - transformacijska krivulja;
- produkcijska izbira,
 - alternativne možnosti porabe,
 - transformacijska krivulja,
 - alternativni (oportunitetni) stroški;
- *primerjalne prednosti;*
- KK,
 - okoljska vzgoja;

		TEMELJI MIKROEKONOMIJE		
A 5	<ul style="list-style-type: none"> spoznajo mikroekonomske probleme; 	<p>PRODUKCIJSKA FUNKCIJA – ANALIZA TRANSFORMACIJSKE KRIVULJE</p>		
A 5.1	<ul style="list-style-type: none"> razvijajo ekonomsko logiko, razumejo vpliv odločitev o količini in načinu proizvodnje na uspešnost, spoznajo pojem produkcije in njene različne opredelitve, pojasnijo merilo produkcije in vpliv stroškov na odločitve gospodarskih subjektov, razlikujejo ekonomijo in disekonomijo obsega, <i>predstavijo vsebino produkcijske funkcije;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> merilo produkcije in zakon padajočih donosov; 	<ul style="list-style-type: none"> produkcijska funkcija, merilo produkcije, konstantni, rastoči in padajoči donosi, ekonomija obsega, disekonomija obsega; POD, MAT; 	
A 5.2	<ul style="list-style-type: none"> opredelijo pomen tehničnega napredka za gospodarstvo, <i>predstavijo v čem se kaže spreminjanje tehnologije,</i> razlikujejo pojma inovacija in invencija, <i>predstavijo zakon padajočih donosov in njegov pomen za proizvodnjo;</i> <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>predstavijo splošne ugotovitve analize produkcijske funkcije,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tehnični napredek, zakon padajočih donosov kot osnova za teorijo stroškov; 	<ul style="list-style-type: none"> tehnični napredek, invencija, inovacija, zakon padajočih donosov; 	<ul style="list-style-type: none"> ZGO, POD, timsko poučevanje;
			<ul style="list-style-type: none"> izokvanta, variabilni dejavnik, fiksni dejavnik, 	<ul style="list-style-type: none"> MAT;

- znajo narisati in razložiti pomen krivulje enakega produkta – izokvante,
- razložijo, kaj pove točka na krivulji enakega produkta,
- opišejo in grafično prikažejo zakon padajočih donosov in na primeru razložijo vpliv dodajanja variabilnega faktorja,
- pojasnijo, kaj je mejni in kaj povprečni produkt,
- opišejo gibanje celotnega, mejnega in povprečnega produkta,
- opredelijo nevtralni in pristrani tehnološki napredek;

A 6

- spoznajo pglavlitne vrste stroškov, ki se pojavljajo v produkciji;

A 6.1

- opišejo posamezne vrste stroškov in jih ponazorijo s konkretnimi primeri,
- razlikujejo celotne, fiksne in variabilne stroške,
- razlikujejo povprečne variabilne, povprečne fiksne in povprečne stroške,
- predstavijo in izračunajo mejne stroške,
- izračunajo posamezne vrste stroškov in jih grafično predstavijo,
- opišejo pravila pri kombiniranju produkcijskih faktorjev;

TEORIJA STROŠKOV

- vrste stroškov,
- princip optimizacije;

- mejni produkt,
- nevtralni in pristrani tehnološki napredek;

- povprečni stroški,
- povprečni fiksni stroški,
- povprečni variabilni stroški,
- mejni stroški,
- celotni stroški,
- variabilni stroški,
- fiksni stroški,
- optimalna kombinacija produkcijskih faktorjev,
- pravilo maksimiranja dobička: $MC = MR$;

- POD,
- PIN,
- MAT,
- PSI,
- KK: vzgoja potrošnika;

	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • razložijo stroške v zelo kratkem, kratkem in dolgem obdobju, • izračunajo točko preloma; 		<ul style="list-style-type: none"> • zelo kratko, kratko in dolgo obdobje; 	
B				
B 1	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojem in vrste trgov v ekonomski teoriji in delovanje tržnega mehanizma na podlagi ponudbe in povpraševanja, spoznajo tudi stvarne okoliščine na trgih, ki odstopajo od učbeniške popolne konkurence; 	TRG IN KONKURENCA		<ul style="list-style-type: none"> • timsko poučevanje ali projektno delo;
B 1.1	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo pojem, vrste trga in njegove funkcije, • razložijo delovanje tržnega mehanizma in vplive dejavnikov tržne konkurence na ekonomske subjekte, • razlikujejo strukture trgov po številu kupcev in prodajalcev; 	<ul style="list-style-type: none"> • delovanje tržnega mehanizma; 	<ul style="list-style-type: none"> • trg; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;
B 1.2	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo in opišejo dejavnike za določanje stopnje konkurence; 	<ul style="list-style-type: none"> • dejavniki tržne konkurence; 	<ul style="list-style-type: none"> • konkurenca, • monopol, • homogenost proizvodov, • diferenciacija proizvodov, • mobilnost proizvodnih dejavnikov, • naravne in umetne ovire za vstop, 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;

<p>B 1.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo in opišejo značilnosti popolne in nepopolne konkurence, • naštejejo in opišejo nepopolne tržne strukture, • opredelijo monopol in predstavijo s primeri, • opišejo monopolistično konkurenco in predstavijo s primeri, • opišejo oligopol in predstavijo s primeri, • poznajo pojem sekundarnega trga in vplive na druge trge; <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opredelijo cournotovo točko in monopolni ekstradobiček;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • značilnosti različnih trgov; 	<ul style="list-style-type: none"> • racionalno ravnanje, • diskriminacija med kupci; • popolna konkurenca, • nepopolna konkurenca, • monopolistična konkurenca, • oligopol, • duopol, • čisti monopol, • sekundarni trgi; • <i>cournotova točka,</i> • <i>monopolni ekstradobiček;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • MAT, • SOC;
<p>B 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • širijo spoznanja o povpraševanju; 	<p>OBNAŠANJE POTROŠNIKOV IN POVPRŠEVANJE</p>		
<p>B 2.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasnijo celotno in mejno koristnost,</i> • <i>razložijo vpliv dohodka na izbiro potrošnika;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • teorija koristnosti in optimalna izbira potrošnika; 	<ul style="list-style-type: none"> • mejna in celotna koristnost, • optimalna košarica nakupa; 	<ul style="list-style-type: none"> • MAT;
<p>B 2.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem povpraševanja, • opišejo dejavnike povpraševanja in njihov vpliv na odločitve kupcev, • predstavijo splošni zakon povpraševanja, 	<ul style="list-style-type: none"> • zakon povpraševanja; 	<ul style="list-style-type: none"> • povpraševanje, • efektivno povpraševanje, • splošni zakon povpraševanja, • »ceateris paribus«, 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • MAT;

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasnijo zakon povpraševanja z učinkom realnega dohodka in učinkom substitucije,</i> • <i>narišejo krivuljo povpraševanja,</i> • <i>razlikujejo individualno in tržno povpraševanje,</i> • <i>opišejo učinke sprememb dejavnikov povpraševanja,</i> • <i>analizirajo spremembe povpraševanja in obsega povpraševanja;</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • subjektivni in objektivni dejavniki povpraševanja, • krivulja povpraševanja, • individualno in tržno povpraševanje, • obseg povpraševanja; 	
B 2.3	<ul style="list-style-type: none"> • <i>opredelijo cenovno elastičnost povpraševanja,</i> • <i>izračunajo in interpretirajo količnik cenovne elastičnosti povpraševanja,</i> • <i>razlikujejo elastično in neelastično povpraševanje,</i> • <i>razložijo, zakaj je cenovna elastičnost pomembna za proizvajalce;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • cenovna elastičnost povpraševanja; 	<ul style="list-style-type: none"> • elastičnost povpraševanja, • cenovna elastičnost, • količnik elastičnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • MAT;
B 2.4	<ul style="list-style-type: none"> • <i>opredelijo dohodkovno elastičnost,</i> • <i>izračunajo in interpretirajo koeficient dohodkovne elastičnosti povpraševanja,</i> • <i>pojasnijo pomen dohodkovne elastičnosti povpraševanja za odločitve podjetij;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dohodkovna elastičnost povpraševanja; 	<ul style="list-style-type: none"> • dohodkovna elastičnost povpraševanja; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • MAT;

	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opredelijo popolnoma neelastično in popolnoma elastično povpraševanje,</i> • <i>predstavijo in narišejo elastično in neelastično povpraševanje,</i> • <i>predstavijo in narišejo dohodkovno elastičnost,</i> • <i>izračunajo in interpretirajo količnik križne elastičnosti;</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>popolnoma elastično in popolnoma neelastično povpraševanje,</i> • <i>križna elastičnost povpraševanja;</i> 	
B 3	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojem ponudbe; 	<p>OBNAŠANJE PODJETIJ IN PONUDBA</p>		
B 3.1	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem ponudbe, • razlikujejo individualno in tržno ponudbo, • narišejo krivuljo ponudbe, • opišejo dejavnike ponudbe, • razložijo splošni zakon ponudbe, • analizirajo spremembe obsega ponudbe in spremembe ponudbe (premike krivulje); 	<ul style="list-style-type: none"> • individualna in tržna ponudba; 	<ul style="list-style-type: none"> • ponudba, • splošni zakon ponudbe, • krivulja ponudbe, • individualna ponudba, • tržna ponudba, • obseg ponudbe; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • obisk podjetnika ali ekskurzija v podjetje;
B 3.2	<ul style="list-style-type: none"> • <i>izračunajo in interpretirajo količnik elastičnosti ponudbe,</i> • <i>razlikujejo elastično in neelastično ponudbo;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • elastičnost ponudbe; 	<ul style="list-style-type: none"> • količnik elastičnosti ponudbe, • elastična ponudba, • neelastična ponudba; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • MAT;

	<p>IZBIRNO</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opredelijo popolnoma neelastično in popolnoma elastično ponudbo,</i> • <i>narišejo elastično in neelastično ponudbo;</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>popolnoma elastična in popolnoma neelastična ponudba;</i> 	
B 4	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo oblikovanje tržnega ravnotežja na podlagi ravnanja ponudnikov in povpraševalcev; 	<p>TRŽNO RAVNOTEŽJE</p>		
B 4.1	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo delovanje ponudnikov in povpraševalcev na trgu, • opredelijo pojem ravnotežne cene, • narišejo tržno ravnotežje in razložijo ravnotežno ceno in količino, • razlikujejo presežno povpraševanje od presežne ponudbe, • opišejo procese, ki jih spodbudi presežno povpraševanje, • pojasnijo procese, ki jih spodbudi presežna ponudba; 	<ul style="list-style-type: none"> • proces oblikovanja tržnega ravnotežja; 	<ul style="list-style-type: none"> • tržno ravnotežje, • ravnotežna cena, • presežna ponudba, • presežno povpraševanje; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;
B 4.2	<ul style="list-style-type: none"> • <i>narišejo premike tržnega ravnotežja zaradi spremenjenih dejavnikov povpraševanja ali ponudbe,</i> • <i>opredelijo dejavnike, ki povzročijo spremembo tržnega ravnotežja,</i> • <i>pojasnijo spremembe tržnega ravnotežja na povezanih trgih;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • spremembe tržnega ravnotežja; 	<ul style="list-style-type: none"> • državno posredovanje, • povezani trgi, • črna borza, • administrativne cene; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • MAT, • timsko poučevanje;

B 5	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo delovanje ekonomskih zakonitosti; 	EKONOMSKE ZAKONITOSTI		
B 5.1	<ul style="list-style-type: none"> • <i>opišejo nenaključno ravnanje ekonomskih subjektov,</i> • <i>razložijo kaj pomeni nujnost in objektivnost ekonomskih zakonitosti,</i> • <i>razlikujejo med ravnanjem posameznega osebka in logiko ekonomske zakonitosti;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • značilnosti ekonomskih zakonitosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomski zakoni; 	<ul style="list-style-type: none"> • SOC;
B 6	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo stvarne okoliščine na trgih, ki odstopajo od učbeniške popolne konkurence in proučijo posebnosti ravnanja podjetij v nepopolni konkurenci; 	NEPOPOLNA KONKURENCA		
B 6.1	<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo med modelom popolne in nepopolne konkurence, • opišejo glavne oblike nepopolne konkurence in navajajo primere; 	<ul style="list-style-type: none"> • stvarnost nepopolne konkurence; 	<ul style="list-style-type: none"> • nepopolna konkurenca, • oligopol, monopolistična konkurenca in monopol; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO, • POD;
B 6.2	<ul style="list-style-type: none"> • <i>opišejo nekaj možnih (običajnih) strategij oligopolistov,</i> • <i>pojasnijo, kaj so kartelni dogovori,</i> • <i>opredelijo pomen necenovne konkurence;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • oligopol in druge oblike nepopolne konkurence; 	<ul style="list-style-type: none"> • oligopol in duopol, • strategije oligopolistov, • cenovna vojna in kartelni dogovori, • necenovna konkurenca; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;

<p>B 6.3</p> <p>B 6.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo značilen monopolni trg in navedejo primere, • razložijo negativne posledice monopola, • opišejo protimonopolno politiko; <p><i>predstavijo slabosti tržnega mehanizma,</i></p> <p><i>razložijo slabosti nepopolne konkurence z vidika družbene blaginje in vlogo države;</i></p> <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • razložijo nepopolno konkurenco na izbranih trgih v Sloveniji in pojasnijo bistveno značilnost nepopolne konkurence – vpliv ponudnikov na ceno blaga, • opredelijo in grafično prikažejo oblikovanje monopolnega dobička; 	<ul style="list-style-type: none"> • monopolni trgi; • slabosti tržnega mehanizma in nepopolne konkurence; 	<ul style="list-style-type: none"> • monopol in protimonopolna politika; • državno posredovanje; • <i>monopolni ekstradobiček,</i> • <i>mejni dohodek,</i> • <i>pravilo $MC = MR$,</i> • <i>cournotova točka;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • PRV, OIV: državljanska vzgoja, človekove pravice;
<p>C</p>				
<p>C 1</p> <p>C 1.1</p>	<p>spoznajo vlogo in temeljna pravila razdelitve v tržnem gospodarstvu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo pojem razdelitve, vlogo razdelitve za družbo in vpliv na gospodarske procese; • opišejo značilno strukturo plač v sodobnih gospodarstvih, 	<p>RAZDELITEV V TRŽNEM GOSPODARSTVU</p> <p>razdelitev in gospodarski razvoj;</p> <p>trg dela in plače;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razdelitev in funkcije razdelitve; • kosovna in časovna mezda, 	<ul style="list-style-type: none"> • SOC: družbena neenakost, družbene spremembe in razvoj;

	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo gospodarski pomen plač, • razlikujejo denarno in realno plačo, • <i>opišejo značilnosti tržne ponudbe dela in vlogo sindikatov,</i> • <i>grafično predstavijo oblikovanje ravnovesja na trgu delovne sile;</i> <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>izračunajo in interpretirajo indeks realne mezde;</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • minimalna mezda, • sindikati; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO, • SOC, • PSI: posameznik v družbenem okolju;
C 1.2	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo dobiček in njegove ekonomske funkcije, • izračunajo in opredelijo profitno mero, • razložijo vire ekstradobička in vrste ekstradobička; 	<ul style="list-style-type: none"> • dobiček in ekstradobiček; 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>kompensacijske razlike v mezdah,</i> • <i>kolektivne pogodbe;</i> • dobiček, • maksimiranje dobička, • profitna mera, • podjetniški dobiček, • ekstradobički (konjunktorni, monopolni, tehnološki); 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO, • POD;
C 1.3	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo nastanek rent pri lastnini in uporabi naravnih virov, • <i>razlikujejo absolutno in diferencialno rento,</i> • <i>predstavijo vrste rent in njihov gospodarski pomen;</i> <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>narišejo in razložijo oblikovanje ravnovesja na trgu obdelovalnih zemljišč;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rente; 	<ul style="list-style-type: none"> • renta, • zemljiška renta, • absolutna in diferencialna renta, • gradbena, mestna, turistična, rudniška renta; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;

C 3	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo razvoj in vlogo denarja v blagovnem gospodarstvu; 	DENAR IN FINANČNE INSTITUCIJE		
C 3.1	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo, kaj je denar, in pojasnijo njegov nastanek, • predstavijo razvoj oblik denarja in uveljavitev žlahtnih kovin v vlogi denarja; 	<ul style="list-style-type: none"> • zgodovinski razvoj denarja; 	<ul style="list-style-type: none"> • enostavna in verižna oblika menjave, • splošni ekvivalent, • denar, primarni denar; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;
C 3.2	<ul style="list-style-type: none"> • predstavijo funkcije denarja in pojasnijo njihovo vsebino, • razložijo proces dematerializacije denarja; 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcije in oblike denarja; 	<ul style="list-style-type: none"> • menjalni posrednik, • hranilec vrednosti, • plačilno sredstvo, • svetovni denar, • merilo vrednosti, • denarni nadomestki, • kovanci, bankovci in knjižni denar; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;
C 3.3	<ul style="list-style-type: none"> • analizirajo vzroke za nastanek inflacije in deflacije, posledice in možne rešitve; 	<ul style="list-style-type: none"> • inflacija in deflacija; 	<ul style="list-style-type: none"> • inflacija in deflacija; 	
C 3.4	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo bančni sistem s centralno banko in poslovnimi bankami; • razlikujejo različne tipe vrednostnih papirjev; 	<ul style="list-style-type: none"> • bančni sistem in finančne institucije; 	<ul style="list-style-type: none"> • centralna (emisijska) banka, • poslovne banke, • vrednostni papirji, delnice in obveznice; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;
	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>razlikujejo zlato in papirno valuto,</i> • <i>predstavijo pomen potrebne količine denarja v obtoku,</i> • <i>pojasnijo, kaj vpliva na potrebno količino denarja v obtoku,</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>proces multiplikacije denarja,</i> • <i>kvantitetna teorija denarja,</i> • <i>obtočna hitrost denarja,</i> • <i>potrebna količina denarja v obtoku,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>POD,</i> • <i>MAT;</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo načine izdajanja primarnega in knjižnega denarja, • predstavijo različne vrste bank, • razlikujejo med različnimi bančnimi posli, • opišejo različne oblike poslovanja bank s prebivalstvom in drugimi komitenti, 		<ul style="list-style-type: none"> • aktivna in pasivna obrestna mera, • komercialne banke, • investicijske banke, • univerzalne banke, • druge finančne institucije (hranilnice, investicijski vzajemni skladi), • navadne in preferenčne delnice, • borza; 	
D		SVETOVNO GOSPODARSTVO		
D 1	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pojem napredka in njegove gibalne sile; 	Periodizacija gospodarskega razvoja		
D 1.1	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo različne vrste in ravni napredka, • razložijo razvojna obdobja od kmetijske do informacijske družbe, • opredelijo lastninske funkcije, • opišejo zgodovinske oblike lastnine, • predstavijo nastanek liberalnega kapitalizma, • analizirajo značilnosti kapitalistične produkcije in procesa akumulacije; 	<ul style="list-style-type: none"> • nastanek tržnega gospodarstva; 	<ul style="list-style-type: none"> • materialni, družbeni in osebni napredek, • lastninske funkcije, • postopne in radikalne inovacije, • sprememba tehnološkega sistema in sprememba tehnološke paradigme, • kapitalizem, • akumulacija kapitala, 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;

D 1.2	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo sektorje gospodarstva in predstavijo njihov zgodovinski razvoj; 	<ul style="list-style-type: none"> • sektorska preobrazba gospodarstva; 	<ul style="list-style-type: none"> • primarni, sekundarni, terciarni in kvartarni sektor; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;
D 1.3	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo učinke prve industrijske revolucije na gospodarski razvoj; 	<ul style="list-style-type: none"> • prva industrijska revolucija; 	<ul style="list-style-type: none"> • industrijska družba; 	<ul style="list-style-type: none"> • EK. ZGO, • ZGO;
	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>argumentirajo konjunkturna nihanja in gospodarske krize;</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>konjunkturna nihanja,</i> • <i>gospodarske krize;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>EK. ZGO;</i>
D 2	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo pomen tehnološkega razvoja in značilnosti razvitega tržnega gospodarstva; 	<p>SODOBNO TRŽNO GOSPODARSTVO</p>		
D 2.1	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo značilnosti druge industrijske revolucije, • pojasnijo učinke druge industrijske revolucije, • opišejo nastanek potrošniške družbe in njene dileme; 	<ul style="list-style-type: none"> • druga industrijska revolucija; 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomija obsega in množična produkcija, • tehnična in družbena delitev dela, • razslojevanje družbe, • potrošniška družba; 	<ul style="list-style-type: none"> • EK. ZGO, • ZGO, • PSI, • SOC;
D 2.2	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo učinke tretje tehnološke (informacijske) revolucije in vplive na gospodarski razvoj, • spoznajo pomen in temeljne pojme s področja konkurenčnosti v globalnem gospodarstvu; 	<ul style="list-style-type: none"> • tehnološki napredek in tretja industrijska revolucija; 	<ul style="list-style-type: none"> • mikroelektronika, biotehnologija in novi materiali, • konkurenčnost, inovacije; 	<ul style="list-style-type: none"> • EK. ZGO;

<p>D 2.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojme delniška družba, delničar, delnica, • pojasnijo način odločanja v delniški družbi, • opišejo vlogo in položaj menedžmenta, • predstavijo prednosti delniške družbe pred individualnim podjetjem, • predstavijo različne možnosti vplivanja delničarjev na poslovne odločitve z določenim deležem delnic; 	<ul style="list-style-type: none"> • delniška družba, 	<ul style="list-style-type: none"> • delničar, • delnica, dividenda, • obveznica, • organi delniške družbe, • financiranje delniške družbe, • kontrolni paket delnic; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • EK. ZGO, • obisk menedžerja ali ekskurzija v veliko podjetje;
<p>D 2.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo značilnosti korporacije, • pojasnijo spremembe pri upravljanju korporacije – menedžerska revolucija, • razložijo položaj in pomen institucionalnih delničarjev, • <i>predstavijo problem razpršenosti lastnine in »odsotnih« delničarjev,</i> • <i>pojasnijo procese združitve, prevzemov in strateških partnerstev;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • korporacije in menedžerska revolucija; 	<ul style="list-style-type: none"> • menedžment, • institucionalni delničarji, • delavski in menedžerski odkup, • solastništvo, • soupravljanje, • združitve, prevzemi, • strateška partnerstva; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;
<p>D 2.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo monopolizacijo in razloge za njen nastanek, • <i>predstavijo ovire za selitev kapitala,</i> • pojasnijo različne stopnje monopolne moči, 	<ul style="list-style-type: none"> • sodobna tržna struktura; 	<ul style="list-style-type: none"> • kartel, monopol, • kombinirana podjetja, • monopolne povezave – kartel, konceren, trust, holding, 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • EK. ZGO;

	<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo oblike nepopolne konkurence, • analizirajo različne poglede na vpliv monopola na tehnološki napredek, • <i>pojasnijo razloge za protimonopolno politiko in njene ukrepe;</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • ohlapen in čvrst oligopol, • dominantno podjetje, • protimonopolna politika; 	
D 2.6	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo oblike necenovne konkurence; 	<ul style="list-style-type: none"> • necenovna konkurenca; 	<ul style="list-style-type: none"> • prodajna, • tehnološka, • substitucijska, • globalna, • podjetniška; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;
D 2.7	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo vlogo podjetnikov za razvoj, • navedejo značilnosti podjetniške konkurence, • <i>presodijo različne oblike podjetništva,</i> • predstavijo pomen podjetništva za gospodarstvo; 	<ul style="list-style-type: none"> • podjetništvo in podjetniška konkurenca; 	<ul style="list-style-type: none"> • individualno in korporacijsko (notranje) podjetništvo; • mikro, mala in srednja podjetja (MSP); 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • obisk podjetnika;
D 2.8	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo spremembe vloge države, • <i>opišejo različne zgodovinske koncepte,</i> • poznajo funkcije države, • <i>presodijo razloge za liberalizacijo in deregulacijo,</i> • <i>razložijo tendence k regionalizaciji in razvijno vlogo regij ter medregionalnega povezovanja;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • vloga države v sodobnem gospodarstvu; 	<ul style="list-style-type: none"> • država, • funkcije države, • liberalni koncept države, • reformistični/keynesijanski koncept, • država blaginje in kriza države blaginje, • davčni vijak, • hiperinflacija, • neoliberalizem, • regulacija in deregulacija; 	<ul style="list-style-type: none"> • PSI, SOC, • PRV, OIV: državljanska vzgoja;

	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavijo <i>Shermanov zakon proti trustom</i>, • opišejo <i>značilnosti konkurenčne politike EU</i>; 			
D 3	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo razlike v razvoju in posledice le-teh; 	MEDNARODNI EKONOMSKI ODNOSI V SODOBNEM SVETU		
D 3.1	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo imperializem; 	<ul style="list-style-type: none"> • mednarodni ekonomski odnosi; 	<ul style="list-style-type: none"> • imperializem; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;
D 3.2	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo proces internacionalizacije kapitala in njegove institucionalne oblike, • predstavijo zgodovinski nastanek EU, • opišejo transnacionalna podjetja in njihove prednosti in pomanjkljivosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • internacionalizacija kapitala v sodobnem svetu; 	<ul style="list-style-type: none"> • izvoz kapitala, • internacionalizacija kapitala, • prost pretok kapitala in delovne sile, • regionalne ekonomske integracije, • transnacionalna podjetja, • dualna gospodarska struktura, • Mednarodni denarni sklad, • Svetovna banka; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • ZGO, • GEO;
D 3.3	<ul style="list-style-type: none"> • <i>opredelijo tezo o mednarodni eksploataciji in problem neekvivalentne menjave</i>, • <i>razložijo začaran krog revščine in njegove posledice</i>, • <i>razložijo »prekletstvo naravnih virov«</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • nekatera vprašanja mednarodnih ekonomskih odnosov, • okoljska problematika; 	<ul style="list-style-type: none"> • teza o mednarodni eksploataciji, • neekvivalentna menjava, • »škarje cen« • začarani krog revščine; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;

	<ul style="list-style-type: none"> • analizirajo temeljne ekonomske probleme sodobnega sveta, • proučujejo globalne ekonomske probleme; <p>IZBIRNO</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo kolonializem, dekolonializem in neokolonializem, • predstavijo teorijo primerjalnih prednosti, • opredelijo VIK: vojaško-industrijski kompleks, • analizirajo dileme enotnega trga EU, • opišejo nastanek socializma v ZSSR, predstavijo jugoslovanski samoupravni sistem, • argumentirajo dileme ekonomskega nacionalizma v začetku 21. stoletja in »nacionalnega ekonomskega interesa«; 		<ul style="list-style-type: none"> • militarizem, • vojaškoindustrijski kompleks, • socializem, • kolonializem, • dekolonilizem, • neokolonializem, • ekonomski nacionalizem; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;
E		SLOVENSKO GOSPODARSTVO		
E 1	<ul style="list-style-type: none"> • poznajo dejavnike, ki vplivajo na ustvarjanje domačega proizvoda Slovenije in vrednotijo vlogo prebivalstva pri ustvarjanju domačega proizvoda; 	RAZVOJNI POTENCIAL IN DEJAVNIKI RAZVOJA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA		

E 1.1

- opredelijo pojem BDP in opišejo načine merjenja,
- izračunajo in interpretirajo stopnjo rasti BDP,
- razlikujejo nominalni in realni BDP,
- *izračunajo in interpretirajo realni BDP;*

E 1.2

- opišejo vlogo prebivalstva,
- izračunajo in interpretirajo stopnjo natalitete, mortalitete in stopnjo naravne rasti,
- izračunajo in razložijo naravno in migracijsko gibanje prebivalstva,
- opišejo družbenoekonomske značilnosti prebivalstva, izračunajo stopnjo brezposelnosti in jo komentirajo,
- opredelijo pojem človeški kapital in pojasnijo njegov pomen v razvitem svetu,
- opišejo sestavine naravnega bogastva in presodijo njegove osnovne značilnosti v Sloveniji,
- opredelijo pojem in sestavo proizvedenega bogastva,

- bruto domači proizvod Slovenije;

- dejavniki potencialnega BDP – dejavniki gospodarske rasti;

- bruto domači proizvod,
- metode merjenja BDP,
- metoda dodane vrednosti,
- metoda dohodkov,
- metoda izdatkov,
- struktura BDP po dejavnostih,
- gospodarska rast,
- nominalni BDP,
- realni BDP,
- BDP na prebivalca;

- prebivalstvo,
- stopnja rodnosti,
- stopnja smrtnosti,
- priselitve, odselitve,
- migracijski saldo,
- stopnja naravne rasti,
- aktivno prebivalstvo,
- stopnja nezaposlenosti,
- Mednarodna organizacija za delo,
- človeški kapital,
- socialni kapital,
- naravno bogastvo,
- proizvedeno bogastvo,
- bruto investicije,
- neto investicije,
- obnovitvene investicije,
- nove investicije,
- osnovni skladi, zaloge,
- mejni in povprečni kapitalni količnik;

- PIN-baze podatkov,
- GEO,
- delo s statističnimi viri;

- SOC,
- PIN,
- GEO,
- obisk na Zavodu za zaposlovanje (pogovor);

<p>E 1.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • predstavijo pojme bruto in neto investicije ter vire za investicije; • <i>izračunajo in interpretirajo MKK in PKK;</i> • pojasnijo vpliv sive ekonomije na velikost BDP, • razlikujejo med življenjskim standardom in življenjsko ravno, • predstavijo kazalce za merjenje življenjske ravni; 	<ul style="list-style-type: none"> • dodatni dejavniki, ki vplivajo na dejanski BDP, življenjski standard in življenjsko raven; 	<ul style="list-style-type: none"> • siva ekonomija, • življenjski standard, • življenjska raven, 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • SOC, • Ekologija, • GEO, • EK. GEO;
<p>E 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo ekonomsko politiko Slovenije in razvijajo sposobnost vrednotenja različnih politik na razvoj slovenskega gospodarstva; 	<p>OSNOVE EKONOMSKEGA SISTEMA IN POLITIKE</p>		
<p>E 2.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo razmerje med zakonodajno, izvršilno in sodno oblastjo v Sloveniji, • opišejo ekonomsko vlogo ključnih državnih institucij (državni zbor, vlada, računsko sodišče, Banka Slovenije), • razložijo ekonomsko politiko in opredelijo njene nosilce in cilje; 	<ul style="list-style-type: none"> • institucionalna struktura; 	<ul style="list-style-type: none"> • državni zbor, parlament, • vlada, • računsko sodišče, • Banka Slovenije, • ekonomska politika, • ekonomski cilji, • instrumenti (sredstva) ekonomske politike; 	<ul style="list-style-type: none"> • OIV: državljanska vzgoja, • Pravo: obisk parlamenta, • SOC;

E 2.2

- opredelijo pojem fiskalne politike in opišejo njene instrumente ter cilje,
- predstavijo pojem proračuna,
- razložijo temeljne skupine javnofinančnih prihodkov in odhodkov,
- *analizirajo ekonomske učinke primanjkljaja, presežka in zadolževanja,*
- *opišejo funkcije fiskalne politike;*

IZBIRNO

- *analizirajo ukrepe ekspanzivne fiskalne politike kot jih pojasnjuje teorija keynesijanizma;*

E 2.3

- opišejo cilje in sredstva denarne politike v Sloveniji,
- razložijo sestavo in temeljno vlogo bančnega sistema,
- razlikujejo knjižni denar od primarnega,
- *predstavijo pomen obvezne denarne rezerve in vpliv na multiplikacijo denarja,*
- *pojasnijo učinke instrumentov denarne politike za vodenje restriktivne in ekspanzivne denarne politike,*

- javna poraba in fiskalna politika;

- javna poraba,
- fiskalna politika,
- davčni zavezanci,
- ekspanzivna fiskalna politika (spodbujevalna),
- restriktivna fiskalna politika (zaviralna),
- javnofinančni prihodki,
- javnofinančni odhodki,
- proračunski presežek in primanjkljaj,
- bilanca javnofinančnih prihodkov in odhodkov,
- recesija,
- prerazdelitvena, stabilizacijska in alokacijska funkcija;

- denarna politika;

- primarni denar,
- knjižni denar,
- količina denarja v obtoku,
- izdajanje denarja,
- multiplikacija denarja,
- restriktivna in ekspanzivna denarna politika,
- Evropska monetarna unija,
- transakcije na odprtem trgu,
- M1, M2, M3;

- OIV; državljanska vzgoja,
- Pravo: davčna uprava,
- PIN: finančni izkazi;

- EK. ZGO,
- ZGO;

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>opišejo vlogo EMU,</i> • <i>razložijo pomen prevzema evra za razvoj Slovenije;</i> <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opredelijo sestavine denarnih agregatov oziroma denarne mase M1, M2 in M3;</i> <p>E 2.4</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojme deviznega tečaja, • razlikujejo trdni in drseči režim deviznega tečaja, • opišejo pojme: devalvacija, revalvacija, apreciacija, depreciacija; <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opišejo nastanek in delovanje brettonwoodskega sistema,</i> • <i>razložijo gibanje tečaja evra glede na tečaj dolarja,</i> • <i>pojasnijo gibanje tečaja tolarja po osamosvojitvi,</i> • <i>raziskujejo gibanje tečaja evra;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tečajna in zunanjetrgovinska politika; 	<ul style="list-style-type: none"> • devizni tečaj, • trdni devizni tečaj, • drseči devizni tečaj, • devalvacija, revalvacija, • apreciacija, depreciacija; <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mastrichtski konvergenčni kriteriji;</i> 	
<p>E 2.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem in pomen carin, • pojasnijo osnovne necarinske oblike zaščite, • <i>opišejo vlogo Svetovne trgovinske organizacije;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zunanjetrgovinska politika; 	<ul style="list-style-type: none"> • carine, • necarinske zaščite, • subvencije; • protidumpinški ukrepi, • prelevmani; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;

	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>razložijo pomen dumpinga in obliki nevarinske zaščite (protidumpinški ukrepi in prelevmani);</i> 			
E 3	<ul style="list-style-type: none"> • spoznajo povezanost Slovenije s svetovnim gospodarstvom in oblikujejo vrednostno sodbo o pomenu in posledicah vključevanja Slovenije mednarodno menjavo; 	<p>MEDNARODNA VPETOST SLOVENIJE</p>		
E 3.1	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo nujnost mednarodnega gospodarskega povezovanja, slabosti pretiranega protekcionizma, • opredelijo mednarodno povezanost gospodarstva Slovenije in predstavijo najpomembnejše partnerice Slovenije pri uvozu in izvozu; 	<ul style="list-style-type: none"> • odprtost – izvozna usmerjenost slovenskega gospodarstva; 	<ul style="list-style-type: none"> • protekcionizem, • teorija primerjalnih prednosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • ZGO;
E 3.2	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>razložijo teorijo primerjalnih prednosti;</i> • opredelijo pojem mednarodna konkurenčnost, • <i>opišejo položaj Slovenije na lestvici konkurenčnosti držav,</i> • <i>predstavijo dobre in slabe strani neposrednih tujih investicij v Sloveniji;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • mednarodna konkurenčnost, • konkurenčnost v globalnem gospodarstvu; 	<ul style="list-style-type: none"> • mednarodna konkurenčnost, • visoka tehnologija, inovacije, • neposredne tuje investicije, • WEF, • IMD; 	<ul style="list-style-type: none"> • POD;

	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>razberejo zasnovo in kazalce meritev med. konkurenčnosti;</i> 			
<p>E 3.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem trgovinske bilance, • opišejo geografsko strukturo slovenske zunanjetrgovinske menjave, • predstavijo strukturo menjave po skupinah blaga; 	<ul style="list-style-type: none"> • velikost in struktura slovenske blagovne menjave s tujino; 	<ul style="list-style-type: none"> • trgovinska bilanca, • geografska struktura, • struktura blagovne menjave; 	<ul style="list-style-type: none"> • GEO, • PIN;
	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pjasnijo vlogo Slovenske izvozne družbe;</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Slovenska izvozna družba;</i> 	
<p>E 3.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem in osnovno metodologijo plačilne bilance, • pjasnijo pomen presežka in primanjkljaja v plačilni bilanci, • <i>razložijo značilnosti plačilne bilance Slovenije,</i> • <i>opredelijo pojem zunanji dolg in njegove sestavine,</i> • <i>pjasnijo pojem servisiranje dolga;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • plačilna bilanca; 	<ul style="list-style-type: none"> • plačilna bilanca, • tekoči račun, • kapitalski račun, • finančni račun, • statistična napaka, • saldo plačilne bilance, • zunanji dolg, • servisiranje dolga; 	<ul style="list-style-type: none"> • PIN;
	<p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>analizirajo gibanje trgovinske bilance Slovenije po osamosvojitvi;</i> 			

<p>E 3.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razlikujejo vrste in cilje ekonomskih integracij, • opredelijo pojem EU in tri stebre njenega delovanja, • <i>predstavijo pomen vključevanja Slovenije v EU ter analizirajo prednosti in slabosti vstopa;</i> <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasnijo pomen vključitve Slovenije v STO, EU, OECD;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenija in mednarodne ekonomske integracije; 	<ul style="list-style-type: none"> • Evropska unija, • ekonomske integracija, • območje proste trgovine, • carinska unija, • skupni trg, • gospodarska unija, • STO, OECD; 	<ul style="list-style-type: none"> • EK. ZGO, • GEO;
<p>E 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razumejo proces tranzicije v Sloveniji; 	<p>LASTNINJENJE IN NOVA LASTNINSKA IN UPRAVLJAVSKA SESTAVA</p>		
<p>E 4.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo pojem tranzicija, • <i>pojasnijo tranzicijsko depresijo in poti Slovenije pri oživljanju gospodarstva,</i> • <i>razložijo spremembe v podjetjih zaradi privatizacije;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tranzicija in prestrukturiranje velikih podjetij; 	<ul style="list-style-type: none"> • tranzicija, • privatizacija, • prestrukturiranje; 	<ul style="list-style-type: none"> • EK. ZGO;
<p>E 4.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo metodo lastninskega preoblikovanja podjetij v Sloveniji po Zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij; 	<ul style="list-style-type: none"> • proces in metode lastninjenja; 	<ul style="list-style-type: none"> • družbena lastnina, • zasebna lastnina, • Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij, • certifikati, • KAD, • SOD, • SRD, • delniška družba; 	<ul style="list-style-type: none"> • EK. ZGO;

E 4.3

- predstavijo strukturo lastništva slovenskih podjetij po koncu lastninskega preoblikovanja in pojem privatizacijska luknja,
- *pjasnijo pojem koncentracije lastništva,*
- opredelijo vrste združitvev podjetij,
- *predstavijo dejavnike, ki spodbujajo in dejavnike, ki zavirajo prevzeme in združitve v Sloveniji,*
- razlikujejo prevzem in združitvev podjetja,
- *predstavijo problem ohranjanja prevelike vloge države v gospodarstvu,*
- *analizirajo pozitivne in negativne oblike tujega kapitala v Sloveniji;*

IZBIRNO

- *analizirajo probleme v zvezi s slovenskim lastninskim preoblikovanjem,*
- *opišejo vlogo pooblaščenih investicijskih družb (PID-ov),*

E 5

- spoznajo aktualne družbenoekonomske probleme v Sloveniji in njihove vplive na razvoj države in gospodarstva;

- lastništvo slovenskih podjetij po koncu lastninskega preoblikovanja;

DRUŽBENOEKONOMSKI PROBLEMI SLOVENIJE

- koncentracija lastništva,
- združitve in priključitve podjetij,
- vertikalna in horizontalna združitve,
- prevzem podjetja,
- prijazni in sovražni prevzemi,
- neposredne in portfeljske naložbe tujega kapitala;

- *privatizacijska luknja,*
- *pooblašcene investicijske družbe (PID-i);*

- POD,
- SOC,
- ZGO;

<p>E 5.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • predstavijo oblike socialne pomoči, • <i>pojasnijo razloge za revščino v Sloveniji,</i> • <i>razložijo vzroke in posledice spreminjanja socialnih razlik v Sloveniji;</i> <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>predstavijo ginijev količnik za merjenje razlik med dohodki,</i> • <i>opredelijo načine merjenja revščine,</i> • <i>opišejo Program boja proti revščini in socialni izključenosti;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • socialno razlikovanje in revščina; 	<ul style="list-style-type: none"> • socialne pomoči, • merjenje revščine, • ginijev količnik, • program boja proti revščini in socialni izključenosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • SOC;
<p>E 5.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasnijo dileme odločanja med javnim in zasebnim financiranjem v okviru zdravstva, šolstva in pokojninskega zavarovanja;</i> <p><i>IZBIRNO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opredelijo razloge za zdravstveno in pokojninsko reformo,</i> • <i>razlikujejo sistem obveznega in prostovoljnega dopolnilnega zavarovanja,</i> • <i>razlikujejo dokladni in naložbeni pokojninski sistem;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dileme javnih služb; 	<ul style="list-style-type: none"> • zdravstveni sistem, • šolski sistem, • pokojninski sistemi; • dokladni in naložbeni pokojninski sistem; 	<ul style="list-style-type: none"> • OIV: zdravstvena vzgoja, • SOC;

<p>E 5.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • predstavijo pomen enakomernega, skladnega in trajnostnega regionalnega razvoja vseh držav in regij v Evropski uniji, • opredelijo štiri sklade za zagotavljanje ekonomske in socialne kohezije Evropske unije, • predstavijo upravno-teritorialno razdelitev Slovenije, • opišejo temeljne značilnosti razvitosti slovenskih regij in navedejo razloge za razlike, • opredelijo politiko zagotavljanja skladnejšega regionalnega razvoja in institucije za njegovo pospeševanje v Slovenije; 	<ul style="list-style-type: none"> • regionalni razvoj; 	<ul style="list-style-type: none"> • strukturni skladi, • upravno-teritorialna razdelitev Slovenije, • razvitost slovenskih regij, • politika zagotavljanja skladnejšega razvoja regij; 	<ul style="list-style-type: none"> • EK. ZGO, • GEO, • POD;
<p>E 5.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • argumentirajo temeljne strateške razvojne usmeritve Slovenije. 	<ul style="list-style-type: none"> • razvojne usmeritve Slovenije. 	<ul style="list-style-type: none"> • razvojna strategija Slovenije. 	<ul style="list-style-type: none"> • POD, • SOC.

* IZBIRNO: izbira učitelja za neobvezno poglobitev snovi ali po izbiri dijaka za seminarske ali raziskovalne naloge.

4 PRIČAKOVANI DOSEŽKI/ REZULTATI

Pričakovani dosežki izhajajo iz zapisanih ciljev, vsebin in kompetenc; zapisani so po tematskih sklopih. Dijak/dijakinja razvija kompetence pri vseh tematskih sklopih. Za to, da dijak/dijakinja doseže pričakovane rezultate, skrbi učitelj/učiteljica z načrtovanjem in izvedbo pouka, dijak/dijakinja pa s svojim delom, v skladu s svojimi sposobnostmi in odgovornostjo.

A – TEMELJNI EKONOMSKI POJMI IN PROCESI

V delu o temeljnih ekonomskih pojmi in procesih dijak/dijakinja pridobi temeljna ekonomska znanja, pomembna za razumevanje ekonomskih pojmov in ekonomskih procesov v sodobni družbi. Pri tem:

- razume bistvo ekonomskega problema,
- pozna pomen gospodarjenja pri reševanju ekonomskih problemov,
- pozna temeljne ekonomske subjekte, kot so gospodinjstva, podjetja in država,
- analizira odnose med ekonomskimi subjekti in razume temeljne ekonomske procese,
- analizira in uporabi znanje o ravnanju ekonomskih subjektov (posameznikov, gospodinjstev, podjetij in države v tržnem gospodarstvu).

B – TEMELJI MIKROEKONOMIJE

V delu o mikroekonomiji dijak/dijakinja spozna mikroekonomske probleme in razvija ekonomsko logiko delovanja uspešnih podjetij v tržnem gospodarstvu. Pri tem:

- pozna značilnosti ekonomskih zakonitosti in obnašanje posameznih ekonomskih subjektov (potrošnikov in ponudnikov) v tržnem gospodarstvu v popolni ali nepopolni konkurenci,
- pozna, kaj pomeni nujnost in objektivnost ekonomskih zakonitosti,
- z analizo konkretnih ekonomskih problemov razvija sposobnost uporabe znanj kot podlage za poslovno odločanje,
- pridobljena ekonomska znanja uporablja pri analiziranju ravnanj posameznikov, skupin in organizacij in tako pogloblja razumevanje ekonomskih dogajanj,
- razume slabosti omejitve konkurence za družbeno blaginjo.

C – TEMELJI MAKROEKONOMIJE

V delu o makroekonomiji dijak/dijakinja spoznava značilnosti delovanja gospodarstva kot celote, združenih potrošnikov in na drugi strani proizvajalcev, vlogo države kot institucije koordinacije. Tako dijak/dijakinja:

- pozna vprašanja sodobne družbe, problematiko razdelitve na ravni podjetij in gospodarstev,
- razume delovanje nacionalnih gospodarstev in svetovnega gospodarstva,
- analizira in razume temeljne ekonomske podatke v obliki statističnih tabel, slik in diagramov,
- uporablja razne vire aktualnih informacij o ekonomskih dogajanjih in razvija sposobnost kritične presoje njihove zanesljivosti in uporabnosti,
- razvija logično in analitično mišljenje in sposobnost razlikovanja med ugotovljenimi dejstvi ter različnimi mnenji in stališči,
- razume prehod od posameznih enot na agregatne količine.

D – SVETOVNO GOSPODARSTVO

V delu o svetovnem gospodarstvu dijak/dijakinja razume zgodovinskorazvojni vidik gospodarstva s poudarkom na problemih sodobnih gospodarstev v 21. stoletju. Pri tem dijak/dijakinja spozna:

- temeljna gibalna razvoja gospodarstva,
- razvoj temeljnih institucij gospodarskih sistemov,
- vlogo tehnologije v tem razvoju,
- različnost gospodarske razvitosti in učinkovitosti sistemov v svetu,
- prepletanje socialnih, ekonomskih in političnih procesov,
- pozitivne in negativne plati globalizacijskih procesov in
- širše omejitve (okolje, viri) sistema tržnega gospodarstva.

E – SLOVENSKO GOSPODARSTVO

V delu o slovenskem gospodarstvu dijak/dijakinja utemeljuje dejavnike, ki vplivajo na razvoj slovenskega gospodarstva, vrednoti ekonomsko politiko Slovenije in presoja pomen vključevanja Slovenije v svetovno gospodarstvo. S tem znanjem dijak/dijakinja:

- presoja vzročno-posledična zgodovinska dejstva in dinamiko razvoja nacionalnega in svetovnega gospodarstva,
- samostojno presoja ekonomske probleme in vprašanja v današnji Sloveniji,
- oblikuje lastno mnenje in razvije sposobnosti za natančno in logično pojasnjevanje svojih mnenj in stališč,
- rešuje probleme, daje pobude, oceni tveganja ter vrednoti razvojne dosežke Slovenije.

Pri tematskih sklopih dijak/dijakinja na različnih ravneh zahtevnosti razvije naslednje sposobnosti:

- sporazumevanja v maternem jeziku (uporaba slovenske strokovne terminologije v ekonomiji, opredelitve pojmov, predstavitev problemov, debatiranja z argumenti, kritičnega vrednotenja dejanskih razmer v gospodarstvu doma in v svetu itd.),
- razumevanja ključnih ekonomskih pojmov v tujih jezikih,
- izdelave in predstavitve seminarskih nalog (samostojno ali v timu), uporablja veščine javnega nastopanja,
- samostojnega iskanja in vrednotenja dodatne literature in aktualnih člankov, z uporabo knjižničnega informacijskega znanja in informacijsko-komunikacijske tehnologije,
- reševanja problemov, dajanja pobud, ocene tveganj z uporabo znanj drugih predmetnih področij (matematike, sociologije, psihologije, podjetništva itd.),
- učenja učenja in se zaveda pomena vseživljenjskega učenja (vzpostavi odnos do strokovnega in poglobljenega znanja in razvije motivacijo za nadaljevanje študija in izobraževanja na področju ekonomskih in poslovnih disciplin),
- samostojnega načrtovanja in sodelovanja pri načrtovanju dela,
- podjetniškega razmišljanja in pristopa,
- razvije zavest o različnosti kultur na različnih stopnjah razvitosti in odprto, multikulturno razmišljanje.

5 MEDPREDMETNE POVEZAVE

Ekonomija je veda, ki se pri proučevanju ekonomskih zakonitosti prepleta s spoznanji in vedenji s področja sociologije, psihologije, zgodovine, geografije in matematike. Temeljna ekonomska znanja in vedenja so podlaga za razumevanje poslovnih procesov in dogajanj, ki jih dijak/dijakinja podrobneje obravnava in uporablja pri strokovnih predmetih podjetništvo in poslovna informatika. Cilji predmeta poslovna informatika so zastavljeni tako, da omogočajo zbiranje informacij, pomembnih za proučevanje ekonomskih zakonitosti in dogajanj pri predmetu ekonomija. Predmet podjetništvo pomaga pri razvijanju odgovornega ravnanja in ustvarjalnega mišljenja ter tako motivira dijake za poglobljanje znanj, pomembnih za obvladovanje poslovnih procesov. Razumevanje temeljnih ekonomskih pojmov in zakonitosti ter razvijanje zavesti o nujnosti gospodarjenja pridobiva tudi s sodelovanjem v interesnih dejavnostih oziroma izbirnih vsebinah, kot so državljanska, zdravstvena vzgoja, knjižnično informacijsko znanje, ekološke dejavnosti, poklicna orientacija itd.

Medpredmetne povezave po poglavjih (na ravni vsebin, na podlagi procesnocijnega načrtovanja in na konceptualni ravni) so le predlog in so prikazane v preglednici 3 cilji in vsebine. Preglednica 3 v zadnjem stolpcu predlaga ob medpredmetnih povezavah tudi kroskurikularne teme, ki jih lahko učitelji vključujejo ob ekonomskih vsebinah in nakazujejo možnost celostnega poučevanja in razvoja dijaka.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Dijaki se pri predmetu ekonomija srečujejo z ekonomskimi pojmi, tako da postopno bogatijo strokovno besedišče. Učitelj naj pri posredovanju ekonomskih vsebin največ pozornosti posveča razumevanju sporočil. Pri tem poznavanje zahtevnejših podrobnosti obravnavanih ekonomskih pojmov in procesov ni pomembno. Za dijake je pomembno, da spoznavajo bistvo ekonomskih problemov, razumejo ekonomska sporočila in pri tem razvijajo ekonomsko pismenost. Podrobnosti o obravnavanih ekonomskih pojmi in procesih bodo dijaki spoznavali postopno in jih strokovno poglobili šele na univerzi, skladno z izbrano smerjo študija.

V učnem procesu naj učitelj načrtuje uporabo aktivnih metod in oblik pouka, ki dijake motivirajo za usvajanje novih znanj in razvijanje sposobnosti za samostojno delo. Aktivnosti dijakov naj bodo usmerjene predvsem v samostojno zbiranje in kritično presojanje aktualnih ekonomskih informacij. Pri zbiranju informacij naj dijaki uporabljajo sodobna informacijska sredstva. Učitelj naj jih spodbuja h kritičnemu presojanju dogodkov v sodobni tržni družbi; tako bodo sledili aktualnim dogajanjem v okolju, v katerem živijo.

Dijaki naj predvsem v tretjem in četrtem letniku pripravijo skupinske seminarske naloge s področja aktualnih dogajanj v slovenskem in svetovnem gospodarstvu. Pri izbiri teme za seminarско nalogo lahko dijaki izberejo aktualne teme iz obveznega ali izbirnega dela učnega načrta, skladno z osebnim zanimanjem za izbrano temo. S pripravo in predstavitvijo seminarskih ali projektnih nalog dijaki razvijajo sposobnosti:

- samostojnega zbiranja informacij (uporaba KIZ in IKT),
- uporabe pridobljenih znanj za kritično presojanje ekonomskih dogajanj,
- esejističnega obravnavanja ekonomskih problemov,
- skupinskega dela in javnega nastopanja.

Celoten proces učenja in poučevanja naj bo usmerjen na dijaka, njegove spoznavne procese in konstrukcijo lastnega znanja.

7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV

Preverjanje in ocenjevanje znanja iz ekonomije je pisno in ustno in poteka po Pravilniku o ocenjevanju znanja v srednji šoli. Učitelj avtonomno izbira oblike in načine pisnega preverjanja in ocenjevanja ter ob tem upošteva zmožnosti in interese dijakov. Pri tem prednostno upošteva oblike, uveljavljene pri ocenjevanju na maturi.

Dijaki v tretjem in četrtem letniku pripravijo skupinsko seminarsko nalogo z ustnim zagovorom. Seminarske naloge naj vsebujejo aktualna ekonomska vprašanja, povezana z vsebinami svetovnega gospodarstva (tretji letnik) in slovenskega gospodarstva (četrty letnik). Dijak pridobi oceno v skladu z njegovim prispevkom v skupinski nalogi.

Pri ocenjevanju učitelji upoštevajo splošna znanja, potrebna za splošno izobrazbo in so namenjena vsem dijakom. Posebna znanja so dodatna oziroma poglobljena znanja, namenjena so poglobljanju vsebin in so lahko tudi izbirna.

Pri ocenjevanju učitelji za posamezne letnike upoštevajo različne taksonomske ravni znanja in uresničevanja učnih ciljev, kot so okvirno prikazani v tabeli, ki je priloga učnemu načrtu. Učitelj pri ocenjevanju upošteva izdelane opisne kriterije znanja. Učitelj prilagaja ocenjevalna razmerja sposobnostim dojemanja dijakov v skladu z njihovo razvojno stopnjo tako, da se v četrtem letniku približa ocenjevalnemu razmerju, opredeljenem v izpitnem katalogu za maturo.

GIMNAZIJA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

